

Infofiche

Armoede

Armoede wordt hier opgevat als een gebrek aan voldoende inkomsten. Dit heeft een effect op alle aspecten van het leven, ook op het voortstuderen. Mensen in armoede vinden nog onvoldoende de weg naar het hoger onderwijs, terwijl het hebben van een diploma hoger onderwijs kan helpen om uit de armoede te geraken en te timmeren aan een rooskleurige toekomst.

1. WAT VOORAF GING

Een student in armoede moet al voor hij nog maar naar het hoger onderwijs kan gaan, vele drempels overwinnen in zijn voorgaande schoolcarrière. Zo gebeurt het vaak dat toekomstige student in armoede niet over de vereiste competenties beschikt of niet de meest optimale vooropleiding heeft genoten. Als de student beslist om deel te nemen aan het hoger onderwijs moet hij de **financiële drempel** overwinnen. Hier kunnen *studietoelagen vanuit de Vlaamse overheid* en *studietoelagen van de sociale dienst van de instelling* al enige ondersteuning bieden. **Motivatie** is belangrijk om voldoende voor de studies te werken en ook om door te zetten als het even moeilijker gaat. Een **goede en ondersteunende omgeving** is hierbij van groot belang en net dat ontbreekt vaker bij kinderen in armoede. Vanuit de instelling is het belangrijk om de noden van deze doelgroep beter te leren

kennen zodat ze de struikelblokken kan benomen en bij de opvolging tijdig kan ingrijpen wanneer de studievorderingen niet naar behoren verlopen.

De Raad Hoger Onderwijs (RHO) wou in het Europees jaar van de armoede 2010 met de visietekst *'armoede en hoger onderwijs'* de armoede-problematiek in het hoger onderwijs onder de aandacht brengen. Dit thema was immers te weinig gekend in de samenleving.

In de visietekst werden de belemmeringen die mensen in armoede ondervinden om deel te nemen aan het hoger onderwijs op een rij gezet en werd nagedacht over hoe deze belemmeringen verholpen kunnen worden. Tegelijkertijd diende de visietekst ook om de armoedeproblematiek in het hoger onderwijs onder de aandacht te brengen. Armoede is één van de redenen waarom bepaalde doelgroepen van de bevolking ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs, terwijl juist het hoger onderwijs een goede opstap is om uit armoede te geraken.

Om dit te veranderen is er een adequate informatieverstrekking nodig, die aangepast is aan de beoogde doelgroep. Het is belangrijk te weten welke mogelijkheden er voorzien zijn om een succesvol parcours in het hoger onderwijs te kunnen afleggen. HBO5 kan dienen als een opstap naar de bachelors en masters van het hoger onderwijs – in het bijzonder voor TSO/BSO-afgestudeerden. Een belangrijke voorwaarde op slagen in het hoger onderwijs is het machtig zijn van het academisch Nederlands, wat door betaalbare cursussen gestimuleerd kan worden. Ook de flexibilisering van het hoger onderwijs kan hier een rol spelen door erkenning van eerder verworven kwalificaties en competenties (EVK en EVC), met name voor herintreders die al een diploma hebben. Wat het financiële aspect betreft bestaan er heel wat **sociale voorzieningen**, alleen zijn ze te weinig gekend. De bestaande voorzieningen kunnen verbeterd worden, zoals een automatische toekenning van de studiefinanciering.

Een **structurele begeleiding** van studenten in het hoger onderwijs kan de overgang van het secundair naar het hoger onderwijs versoepelen. Hierbij wordt gedacht bv. aan mentoringprojecten. Een belangrijke voorwaarde is dat de begeleider zich bewust is van de verschillen tussen de eigen achtergrond en die van de student in armoede.

Besluitend zijn internationale uitwisselingen belangrijk, ook voor studenten in armoede.

Als studenten uit deze doelgroep hun diploma behalen moet er ook voorzien worden in begeleiding in hun zoektocht naar werk.

2. STAND VAN ZAKEN

VVS draagt democratisch onderwijs hoog in het vaandel en wil dat iedereen aan het hoger onderwijs kan deelnemen en liefst met succes. Ook deze doelgroep verdient gelijke kansen.

3. DE TOEKOMST

In hoeverre instellingen in staat zijn om de aanbevelingen van de Raad Hoger Onderwijs in haar visietekst over te nemen, valt af te wachten.

De overheid onderneemt ondertussen wel stappen om er voor te zorgen dat iedereen die recht heeft op een studietoelage deze automatisch ontvangt. Zo krijgt iedereen die daar recht op heeft een beurs en niet enkel de personen die weten hoe je een correcte en volledige aanvraag voor een studiebeurs moet indienen. Het ministerie van Onderwijs streeft naar een automatische toekenning van school- en studietoelagen. Door de grootte van het project zal de aanvraagprocedure eerst verder vereenvoudigd worden. De gefaseerde invoering van het systeem van automatische toekenning start vanaf het schooljaar 2014-2015.

4. LINKS EN CONTACT

- VLOR, Visietekst armoede en hoger onderwijs: naar een verhoogde participatie van studenten in armoede in het hoger onderwijs

- VLOR, Advies armoede en hoger onderwijs
- Antwoord minister op het Advies armoede en hoger onderwijs
- Zie ook infofiches: HBO5, EVC & EVK, studiefinanciering
- Automatische toekenning studiebeurs:
(<http://www.knack.be/nieuws/belgie/automatische-studietoelage-begint-in-2014/article-4000274040603.htm>)

Stafmedewerker: Hanne Adriaens, sociaal@vvs.ac